

החיים בירושלים

אמנות שרופה באש

מאת י. עימן

לפי השיטה התעשייתית. כלומר יצירת דפוס ציור בכמויות גדולות לשיחוק, אלא בעיבוד אינדיבידואלי של כל אריח ושל כל ציור ושל כל קיר או חפץ. היא אומרת שתנור קסמים זה עם אבקות הפלא מאפי שרים מציאת מאות דרכים חדשות ומתחדשות להפקת צבעים ובניגונים. עם כל עבודה חדשה אפשר להגיע להשגים חדשים בצבע ולהמציאות שהן אמנם בתחום הטכני, אך הן מרבות את הטעם הטוב הקישוטי. הגברת דבורה בלומנטל נולדה ברוסיה, וחונכה בשוודיה. מבחינת הצבע היא ארץ-ישראלית. סקירת לוח הצבעים במעשי ידיה מעידה על כך, אך את השכלתה האמנותית היא חייבת לאקדמיה לאמנות בשוודיה. שם למדה ציור ופיסול עד שערבה לאמנות הציור על חרסינה וקרמיקה, כי משהתכוננה לעלות ל"ארץ, ביקשה להביא אתה מקצוע שימשי.

בשנת 1933 עלתה לארץ והיא מומחית בכמה אמנויות שימושיות, בהן אריגה ועיבוד עור. במלחמת העולם השנייה ערכה קורסים לנשי חיילים בעיבוד עור. אולם עולם הציור צבעים משכה יותר ויותר והחלה לפתח את אמנות הציור על חרסינה ובניגון. היא עבדה כעצמה והעמיידה תלמידות הרבה בסטודיו שהקימה וכן לימדה את המקצוע בבית ה"ספר "בצלאל" בקורסים מיוחדים. הגברת בלומנטל עובדת בשביל ה"שוק המקומי ובשביל השוק בחוץ לארץ. הציורים שמבקשים המומינים בארץ בעיקר מודרניים אבסטרקטיים, בעוד שהמומינים מחוץ לארץ מבקשים נושאים תנכיים או צמחי ארץ התנ"ך. יצירותיה נמכרו לארצות הברית, לאוסטרליה, לשוודיה, לאנגליה ועוד. קיר תנכיי שישתה בשביל בית פרטי בתל אביב הוזמן עתה גם לאמריקה. שולחן עם כל צמחי הארץ הזמין מוסד על שם ויליאם דודס באנגליה.

עבודות משלה אפשר לראות גם בכמה חנויות מיוחדות בירושלים ובתל אביב, אך היא קנתה לה את המוניטין כאמנית במקצוע זה במספר תערוכות שערכה בארץ ובחוץ לארץ. לפני עשר שנים הציגה במוזיאון היהודי בניו יורק. כן הוציגו עבודותיה בבואנוס איירס. בשוודיה ובמקומות אחרים.

החרסינה והקרמיקה קנו להו שבתה בזמן האחרון בדקורציה הפנימית בדירות ובבניני ציבור כארץ וכלל שתרבות הקישוט הפנימי מתרבה. כן מרבים להכניס את החריט מר הקדרי למערכות הריהוט. כי האריחים המצויירים היוצאים מן התנור הם גם חזקים ועומדים כפי שגנעני הזמן, ומלבד סגולותיהם השימושיות בא גם הצד האסתטי: ה"ציורים, הצבעים והצורות.

סינה מבוססת על סבלנות, זמן רב ושקידה. על חלוקה מתאימה של האבקות וכן במלאכת המכחול והחרט ובתאמת הטמפרטורה שבתנור. ה"חום החזק שבתנור הסגור הוא כאן הנעלם החולש על העיבוד הסופי של הצורות והגוונים. וזה סודה של הגברת דבורה בלומנטל, הצריכה לדעת מראש אילו גוונים ובניגונים יצאו מן התנור בתום השריטה.

לוקחים אבקות שצבען כצבע החול ומפזרים אותן על גבי חומר חרסיני ומכניסים לתנור שורף, וכשמוציאים את מישטח החרסינה מן התנור הוא שופע צבעים, מן הבהירים והדקים ביותר עד לכהים ולנוצצים ביותר. הם מצטרפים לצורות: פרחים, דמויות, עצמים או צורות מופשטות. ה"כל לפי הרצוי והמבוקש והמתוכנן בידי היוצר העוסק בחומר. מעשי קסמים" אלה ודאי יש להם הסבר מדעי, בעולם זה שהפיסיקה

דבורה בלומנטל ואריחיה המצויירים

אמנות הציור על חומר קדרי ע"י תיקה מאוד. אמנות זאת אנו מוצאים על כלים מתקופת יוון ורומא וכמו כן - מסיני, הנחשבת אם הציור על חרסינה. ועד לפני כחמישים שנה היתה אמנות זאת מפותחת מאד שם. לאחר הפסקה קצרה שוב חזרה ה"אזנה של אמנות קישוטית זאת ובשנים האחרונות היא מתפשטת ל"כל מקום מובן שהנטייה באמנות ה"פלטסטית כולה ניכרת גם באמנות זו ובמקום הציור הצר והעדין על כ"לים. עוסקת היום אמנות הציור על חרסינה וזיגוג בקוים גסים ופשוטים יותר, כלומר מודרניים יותר, לפי טעם תקופתנו.

הגברת בלומנטל תרמה את תרומתה לאמנות זאת. היא היתה תראי שונה שהתחילה לעסוק בזאת בארץ, ובירושלים הקימה בביתה את התנור הראשון לשריפת קרמיקה וחר"טינה. מרצפות מצוירות ראשונות ש"נראו בארץ היו מעשי ידיה מתחיי לה הלכה בדרך אמנותה זאת לא

עושה בו מן החומר ככל העולה על רוחה. אך כיצד להסיק את הצבעים המדויקים ואת הצורות המבוקשות מאבקות שכולן כגרגרי חול או במ"שיכות מכחול ובחרט? לשם כך ד"ר ושים כשרון ונשמה, וזה סודה של הגברת דבורה בלומנטל, העוסקת זה כשלושים שנה באמנות הציור על החרסינה ועליה זיגוג שרוף בתנור בטמפרטורה גבוהה. קירות רבים הספיקה הגברת בלומנטל לכסות ב"תרכובות כאלה, על חרסינה או קרמיקה, בבתים פרטיים, בבניני מוסדות יבבתי כנסת. כלומר פרסקות מורכבות מאריחים, יבאותה השיטה גם לוחות על שולחנות, ציורים לתלות על קירות ואריחי חרסינה ב"דריים.

העושה קסמים על כמה בונה את אומנותו על זריות הידיים. אך אמינות הפקת צבעים על קרמיקה וחר"טינה